

УПРАВЛІННЯ ВИХОВНОЮ РОБОТОЮ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

А. С. Грабчак

Проблема управління виховною роботою є однією з найактуальніших проблем в управлінні закладами загальної середньої освіти. У процесі управління керівники, педагоги ведуть активну роботу з виховання учнів, спрямовують та формують їх бачення оточуючої дійсності, моральні цінності, враховуючи при цьому вікові та індивідуальні особливості кожного учня.

Упродовж першої половини ХХ століття теорія управління лише обґрунтовувала існуючу практику управлінської діяльності, але не розкривала суті даного явища. Не бралися до уваги сучасні концепції управління, окремі дослідження присвячені питанням управління. Вони базувалися на моделях управління початку століття, що мали обмежені можливості. Тому з'являється потреба теоретично обґрунтувати процес управління виховною роботою.

Проблема управління виховною роботою в закладах загальної середньої освіти привертає увагу багатьох дослідників. Загальні аспекти управлінської діяльності шкіл розглядали А. Алексюк, І. Бех, Ю. Бабанський, В. Бондар, Л. Даниленко, Г. Дмитренко, Г. Єльнікова, Л. Калініна, Ю. Конаржевський, О. Мармаза, М. Поташник, В. Маслов, Л. Карамушка, В. Олійник, Т. Сорочан, Т. Шамова.

Сучасний процес управління виховною роботою в Україні й за кордоном розглядали Т. Дем'янчук, Р. Кнушевицька, О. Селівестрова. Окремі аспекти, що забезпечують якісне управління виховною роботою аналізували Л. Кащинська, І. Погоріла.

Можна констатувати, що питання управління виховною роботою у закладах середньої освіти досить часто стає предметом спеціальних досліджень.

Організація управління виховною роботою потребує системної та послідовної взаємодії всіх суб'єктів управління, зокрема директора, заступника директора з виховної роботи, педагогів, класних керівників та ін.

Умовою успішного управління виховною роботою закладу освіти є узгодженість структури кожного виховного заходу, вміле поєднання всіх напрямків роботи школи з роботою соціально-психологічних служб, бібліотек, гуртків, факультативів, спортивних секцій, ради школи, батьківських комітетів різних класів та громадськості. Над виховною програмою навчального закладу працює спеціально створена творча група педагогічних працівників, представників батьківських комітетів та керівників місцевих громадських об'єднань. Кожна виховна програма розрахована на п'ять років та складається з двох частин: основна – що визначає стратегічні завдання у вихованні, та допоміжна, або змінна – що відображає вимоги суспільства до виховної роботи закладу освіти. Її можна визначити лише на кожен навчальний рік зокрема.

Також до планування виховної роботи входять спеціальні програми, які доповнюють і конкретизують виховну роботу різних типів навчальних закладів. Відповідно, долучають виховну роботу з деякими категоріями учнів: це – учні, що мають особливі потреби, учні-інваліди, учні, схильні до девіантної поведінки. Ці програми можуть бути призначені для формування та розвитку тих чи інших ціннісних орієнтацій в учнів у залежності від особистості на яку спрямований процес виховання (наприклад програма виховання поваги до національного українського мистецтва).

Контроль є невід'ємною, органічною частиною управлінського циклу, бо передбачає отримання інформації про результативність проведеної роботи. Залежно від мети, контроль складається з: планування, підготовки, збору матеріалу про стан виховної роботи, аналізу

проведених заходів, формулювання позитивних чи негативних висновків, розробки рекомендацій, доведення висновків до вихованців, визначення термінів виконання тих чи інших пропозицій.

Заступник директора з виховної роботи застосовує як традиційні, так і нетрадиційні форми контролю: спостереження, аналіз виховних заходів, індивідуальні бесіди, анкетування вчителів, тестування, вивчення шкільної документації; вивчення результатів діяльності учнів, конкурсів, змагань, завдання творчого характеру, врахування громадських поглядів, поради батьківських комітетів. Отже, контроль виступає як необхідний засіб для підвищення якості навчально-виховного процесу [2].

Підсумовуючи, підкреслимо, що *управління виховною роботою у закладі загальної середньої освіти* – це послідовна системна та розгалужена робота адміністрації школи, класних керівників, організаторів гурткової роботи, спортивних секцій, працівників бібліотеки, позашкільних установ, громадськості, батьківського комітету школи та ін. на створення системи організаційних, морально-психологічних, інформаційних, педагогічних, правових, культурно-просвітницьких та військово-соціальних заходів, спрямованих на формування і розвиток найкращих якостей особистості учня.

Література

1. Виховна робота в школі: актуальні проблеми розвитку та модернізації. Методичні рекомендації заступникам директорів із виховної роботи, педагогам-організаторам, класним керівникам загальноосвітніх закладів / Під ред. Т. М. Сорочан. Луганськ : Знання, 2001. 152 с.

2. Орієнтовний зміст виховання в національній школі: методичні рекомендації / за ред. Є. І. Коваленко. К. : ІЗМН, 1996. 136 с.

УДК 37.013.78:37

УЧИТЕЛЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Л. О. Денисенко

В останні роки в нашій державі відбуваються суттєві зміни в усіх сферах життя, в тому числі в освіті. Зі змінами в освітніх системах, які намагаються адаптувати знання до потреб суспільства, змінилися вимоги до підготовки і професійного розвитку вчителів, їхніх обов'язків, кваліфікації, компетентності, участі у розробці навчальних планів і відповідальності за навчання учнів. Тому сьогодні особливої уваги потребують питання гарантій високої якості освіти та професійного розвитку вчителів.

Європейською Комісією були визначені основні принципи вчительської професії [1]. Перший – вчитель повинен мати вищу освіту. Учитель повинен мати можливість продовжити навчання на вищому рівні для розвитку своїх педагогічних компетенцій і професійного розвитку. Другий – навчання упродовж усього життя. Учитель повинен вдосконалювати свої знання на місцевому, регіональному і національному рівнях. Третій – мобільність. Учитель має право на виїзди до інших країн з метою підвищення свого професійного рівня. Четвертий – професія має спиратися на партнерство. Навчальні заклади з підготовки вчителів мають тісно співпрацювати зі школами, з освітніми установами та різними організаціями. Крім того, вчителі мають бути заохочені до наукових досліджень.

Нова українська школа змінює сучасну систему освіти і самого вчителя. Міністр освіти Л. Гриневич зазначила, що сучасний учитель – це агент змін і провайдер освітньої реформи [2].